

BERGEN-OP-ZOOM, *den 15 April 1815.*

PROCLAMATIE

STADGENOOTEN!

Wij hebben alle reden, om, in deze dagen, het gevaar te herdenken, waarin onze stad zich, nu een jaar geleden, bevond, en hoe onverwachts als gelukkig dezelve eene verwoesting dreigende belegering is ontkomen.

Het heugt ulieden nog zeer wel, met welk eene blijde verwachting men van Bergens wallen de eerste troepen van de tot bescherming der verdrukte menschheid verbondene Mogendheden zag aanrukken, en de zich allezins zoo blijde als verlangde maare hoorde bevestigen, dat onze dierbare Koning bereids het roer der regering dezer landen had aanvaard, om het Nederlandsche volk, dat niet slechts zijnen naam en zijne mogenheid had verloren, naar wiens bloeiende jongelingschap, die door de gevloektste list naar vreemde luchtstreken gevoerd en met vreemde natiën vermengd werd, wederom als eene oppermagtige natie in den rang der volken te doen optreden.

Alvorens ons echter dit geluk te beurt viel, moest gijlieden nog ooggetuigen van de verschrikkelijkste tooneelen zijn, tooneelen waarvan de herinnering alleen nog doet terug beven; immers deze stad werd, in den laten avond van den 8sten maart 1814, door Englands helden, in onderscheidene kolommen, zoo door den majoor *van Gorkum*, den kapitein *de Bere*, als eenige brave ingezetenen dezer stad geleid, moedig ter onzer verlossing aangevallen; met een afwisselend geluk werd er, gedurende de geheelen nacht, onafgebroken, tot laat in den volgenden morgen, gestreden, en elk uwer verwachtte, binnen deszelfs woning, met bangen kommer den uitslag van deze zoo merkwaardige als ijsselijke gebeurtenis af, en hoe schrikwekkend was toen niet voor ulieden allen de treurige mare, dat de onderneming mislukt en een groot aantal van deze moedige krijgshelden, of gesneuveld, of gevangen was.

Welk een bloedig tooneel ontdekte, bij den aanbrekenden morgen, zich niet aan ulieder oogen! De staten, de toegangen der wallen van deze vesting waren met verschrikkelijk verminkte lijken, en aan stuk geslagen wapenen vervuld, en het gekerm van een aantal ellendige gekwetste menschen, ja van sommige ingezetenen dezer stad, vermeerderden het akelige van deze gebeurtenis.

Welk hart werd niet door duldeloos weedom en deernis verscheurd, toen men, na het eindigen van dezen dag, ontwaarde, dat de zich alhier bevindende Fransche bezetting annstalte maakte, om deze vesting meer en meer te versterken en hardnekkig te verdedigen, en werd daarbij de ingezetenen niet de zoo oneindige drukkende last opgelegd, om de ontbrekende penningen te verschaffen, ter betaling van de soldij der troepen, waarvoor eene somme van drie en vijftig duizend franken benoodigd was!

Welk hart werd niet gegriefd, op het zien der batterijen, die in de ommestrecken werden opgeworpen, en deze stad met brand en verwoesting dreigden! In welken benaauwenden toestand wij bleven, tot dat de overheerscher, door de hand der Almagtigen, van den troon werd ter neder geploft, en de ketenen der verachtelijkste slavernij, die wij reeds te lang moesten torschen, verbroken werden.

Eindelijk, brak dan ook de dag van vreugde voor ons aan, en, de *derde mei*, een dag, die nimmer uit onze dankbare gehugenis moet worden uitgewischt, maakte een einde aan ons drukkend en langdurend lijden; de lieve hoop lachte ons in de verte toe, en gaf ons het vooruitzicht, van, onder het vaderlijk bestuur van onzen geliefden Vorst, wederom gelukkige dagen te zullen beleven!

Bij deze herinnering, zult gijlieden erkennen, dat deze verlossing, als ook de redding van ons vaderland, door de goddelijke Voorzienigheid is daargesteld! en zoude het ulieden dan onverschillig kunnen zijn, deze zoo verwonderenswaardige gebeurtenis plegtig te herdenken, om aan Hem, dien alleen de eer, de lof voor onze bevrijding toekomt, den eerbiedigsten dank te bewijzen.

Het is derhalve, dat ik ulieden uitnoodige, om dien dank met de meeste gepaste vreugde aan den dag te leggen, ten welken einde ik de navolgende bepalingen vermeend te moeten daarstellen.

Art 1. De dag van den 3den mei aanstaande zal op de plegtigste wijze en met vreugde binnen deze stad worden gevierd.

2. De vlaggen zullen van al de torens, publieke gebouwen en schepen worden uitgestoken.

3. Van twaalf tot een uur des voormiddags zal er door de leeraars in al de tempels der godsdienstige gezindheden binnen deze stad de algoede Voorzienigheid worden geloofd en gedankt, en de gemeente, door eene gepaste redevoering, de geschiedenis dier dagen worden herinnerd; zullende, gedurende de oefening van den Godsdienst, de winkels gesloten en alle openbare neringen en hanteringen verboden zijn.

4. Voorts zullen, des morgens van acht tot negen uren, en des avonds van vijf tot zes uren, de klokken binnen deze stad geluid, en alle publieke gebouwen des avonds geillumineerd worden, terwijl dit feest met het afsteken van allerhande vuurwerken op de groote en vischmarkten des avonds zal besloten worden.

Aldus gedaan ten stadhuize van Bergen-op-zoom, den 27sten april 1815.

De Burgemeester,
C.H. VAN HOEK